ކޯވިޑް-19 އާއި ގުޅިގެން ބޯކޮށާ ތަންތަނާއި ސެލޫންތަކުގައި ޢަމަލު ކުރަންވީ ގޮތުގެ އުސޫލު

1. ތައާރަފާއި މަޤްސަދު

ކޯވިޑް-19 އާއި ގުޅިގެން އާ އާންމު ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަ ވުމަށްޓަކާ ސެލޫން/ބޯކޮށާ ތަންތަނުގައި ރައްކާތެރިކަމާއެކު ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުމަކީ މިބަލި ފެތުރުން މަދުކުރުމަށް އެޅޭ މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކެވެ. މިއުސޫލަކީ ސެލޫން/ބޯކޮށާ ތަންތަނުގައިކޯވިޑް-19 އިން ރައްކާތެރި [illegible] ގާއިމު [illegible] ތަނުގެ [illegible] ޢަމަލު ކުރަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދޭ އުސޫލެވެ.

2. ދާއިރާ

ބޯކޮށާ ތަންތަނާއި ސެލޫންތައް

3. ސެލޫން/ބޯކޮށާ ތަންތަނުގެ އާންމު ޝަރުތުތައް

- މުވައްޒަފުންނާއި ކަސްޓަމަރުންނަށް މަދުވެގެން 3 ފޫޓުގެ ގައިދުރުމިން ބަހައްޓައިގެން ޚިދުމަތްދެވޭނެ ވަރަށް މީހުންގެ ޢަދަދު ކަނޑައަޅާ ތަނަށް ވަންނަ މީހުން [illegible] ގޮތަށް ބަހައްޓައިގެން
- ކޯވިޑް-19ގެ އަލާމާތްތަކާއި ރައްކާތެރިވުމުގެ ގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ފެންނަގޮތަށް ތަނުގައި ބަހައްޓަން.
- ވެއިޓިން އޭރިއާ ހުރިނަމަ މަދުވެގެން 3 ފޫޓުގެ ގައިދުރުމިން ބަހައްޓާ ގޮތަށް ގޮނޑިތައް ބަހައްޓާފައި ހުރުން.
- ކޯވިޑް-19ގެ އަލާމާތްތައް ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ޚިދުމަތް ނުދިނުން.
- މާސްކު ކުރުމުގައި އެކަކަށް ބޭނުންކުރާ ފޮތިގަނޑު، ސްޕޮންޖް ފަދަ ތަކެތި ޑިސްޕޯޒަބަލް ކަމުގައިވުން.

- ބޯކޮށުމަށާއި މޭކަޕް ކުރުންފަދަ ކަންކަމަށް ޑިސްޕޯޒަބަލް ތަކެތި ބޭނުންކުރުން އެދެވިގެންވޭ. ޑިސްޕޯޒަބަލް ނޫން ތަކެތި ބޭނުންކުރާނަމަ ކޮންމެ ކަސްޓަމަރަކަށް ބޭނުން ކުރުމަށްފަހު އެތަކެތި ސައިބޯނި/ޑިޓަރޖެންޓް އިން ރަނގަޅަށް ދޮވެ ސާފުކުރުމަށް ފަހު ޑިސްއިންފެކްޓް ކުރުން.
- ކޮންމެ ކަސްޓަމަރަކަށް ބޭނުންކުރާ އޭޕްރަން/ޓަވަލް އަދި ބޯކޮށާއިރު ކަރުވަށައިގެން އަޅާ ތުވާލިކަޑު ދޮވެ ސާފުކުރުމަށްފަހު އަނެއް ކަސްޓަމަރަށް ބޭނުންކުރުން.
- ކަސްޓަމަރުންނާ ގާތުން ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ފޭސް ޝީލްޑް ނުވަތަ ގޮގްލްސް އަދި އަނގަ ފޮތި ލެއްވުން. އަދި ކޮންމެ ކަސްޓަމަރަކަށް ޚިދުމަތްދިނުމުގެ ކުރިން އަދި ބޭނުންކުރުމަށްފަހު ސައިބޯނިޖަހައިގެން ރަނގަޅަށް އަތް ދޮވެ ގްލޮވްސް ބަދަލު ކުރުން.
- ކޮންމެ ކަސްޓަމަރަކަށް ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ކުރިންނާއި ފަހުން މަދުވެގެން 20 ސިކުންތު ވަންދެން ސައިބޯނިޖަހައިގެން ރަނގަޅަށް އަތްދޮވެ ހިއްކުން.
- ފައިސާ ބަލައި ގަތުމުގައި ވީވަރަކުން ކޭޝްލެސް ޕޭމަންޓް ނެގޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން.
- ސެލޫންގެ ޚިދުމަތް ހޯދަން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ސައިބޯނި ޖަހައިގެން އަތްދޮވުމަށް ނުވަތަ ހޭންޑް ސެނިޓައިޒަރއިން އަތް ސާފުކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ހެދުން.
- ސެލްފް ސާރވިސް ކޮފީ ނުވަތަ ބުއިންތަކުގެ ޚިދުމަތްދޭ ނަމަ ޑިސްޕޯޒަބަލް ކަޕްސް ބަހައްޓުން.
- ކަސްޓަމަރުންނަށް ސާފް ޓަވަލް ދޭ ގޮނޑީގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތަށް އެއްޗެހި ރައްކާކުރަން ބަހައްޓާނަމަ ހަރަކު ކަސްޓަމަރަކު އައިސް އަތްލާ ބޭނުންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ގޮސްގެން މުވައްޒަފުން ދޫކޮށްލާފައި އެކަން ކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުން.

4. މުވައްޒަފުންގެ ސާފުތާހިރުކަމާ ރައްކާތެރިކަން

- ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީގެ އެންގުންތަކާއި ގައިޑްލައިން ކޮންމެ އާންމު ތަނެއްގެ މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރުން. އަދި ކޯވިޑް-19 އާއި ބެހޭ އާންމު ހޭލުންތެރިކަމާއި އިރުޝާދުތަކާއި މަޢުލޫމާތު މުވައްޒަފުންނާ ހިއްސާ ކުރަމުން ގެންދިއުން.

- ކޮވިޑް-19ގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ތަންތަނުގައި ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމާގުޅޭ ގޮތުން މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރުވުން.
- ކަސްޓަމަރުންނަށް ހިދުމަތްދޭ ވަގުތުގައި މާސްކު އެޅުން. މާސްކު އެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލު ކުރުން.
- ގިނަގިނައިން ސައިބޯނިފެނުގައި ރަނގަޅަށް އަތްދޮވުން. އަދި އެކި ތަންތަނުގައި އަތްލުމަށްފަހު އަތް ސާފުނުކޮށް ނޭފަތާއި އަނގައާއި ލޮލުގައި އަތްލުމުން ދުރުހެލިވުން.
- ކޮވިޑް-19ގެ ނުވަތަ ރޯގާގެ އަލާމާތެއް ހުރިނަމަ މަސައްކަތަށް ނުނިކުމުން. އަދި ސުޕަވައިޒަރަށް މިކަން ރިޕޯޓް ކުރުން.
- މަސައްކަތުގައި އުޅެނިކޮށް ކޮވިޑް-19ގެ އެއްވެސް އަލާމާތެއް ހުރިނަމަ ވަގުތުން ފްލޫ ކްލިނިކަށް ފޮނުވުން. އަދި މިކަން ރިޕޯޓް ކުރުން.
- އެފަދަ މީހުން ބަދަލުކުރާނެ ގޮތާއި ރިޕޯޓުކުރާނެ ނިޒާމެއް ތަންތަނުގައި އެކުލަވާލާ މުވައްޒަފުންނާ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރުން.

5. ކަސްޓަމަރުން އަމަލު ކުރަންވީގޮތް:

- ކޮވިޑް-19ގެ އެއްވެސް އަލާމާތެއް (ހުންއައުން، ކެއްސުން، ކަރުގައި ރިއްސުން،ފަދަ) ހުރި ފަރާތެއް ނަމަ ގޭގައި މަޑުކުރުން.
- މާސްކު އެޅުން. މާސްކު އެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލު ކުރުން.
- އެކި ތަންތަނުގައި އަތްލުމަށްފަހު އަތް ސާފުނުކޮށް ނޭފަތާއި އަނގައާއި ލޮލުގައި އަތްލުމުން ދުރުހެލިވުން.
- [illegible] ސޯޝަލްޑިސްޓެންސް [illegible] ގެންގުޅުން.

6. ސާފުކުރުމާއި ޑިސްއިންފެކްޓް ކުރުން

- ކޮންމެ ކަސްޓަމަރަކަށް ހިދުމަތްދިނުމަށްފަހު ބޭނުންކުރި ތަކެއްޗާއި ގޮނޑި އާއި ސަރަހައްދު ރަނގަޅަށް ސާފުކުރުން. އަދި ޑިސްއިންފެކްޓަންޓް ދިނުމުގައި ސާފުކުރުމަށް ވަގުތު ދާފައި ޑިސްއިންފެކްޓަންޓް ދިނުން.
- ސެލޫން ގައި ހުރިހާ ތަކެއްޗާއި ތަންތަން ސާފުކުރުމަށް ސައިބޯނި/ޑިޓަރޖެންޓް ބޭނުންކުރުން. އަދި ޑިސްއިންފެކްޓު ކުރުމަށް އެކަމަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ކެމިކަލް ނުވަތަ ބްލީޗް ސޮލިއުޝަން ބޭނުންކުރުން.
- އެންމެގިނަ އަތްލާ ތަންތަން (ދޮރުގެ ތަޅު، ކައުންޓަރު، ގޮނޑި، މޭޒު ދޮންނަ ތަށި، އިސްކުރު، ސިޑީގެ ރެއިލިންގު، ލިފްޓްގެ ބަޓަންތައް ފަދަ ތަންތަން) ގިނަގިނައިން ސާފުކުރުން.

- ބްލީޗް ސޮލިއުޝަން ބޭނުންކުރާނަމަ 4 ލީޓަރު ފެނަށް 1/3 ޖޯޑު ބްލީޗް އަޅާ ރަނގަޅަށް އެއްކުރުން. ބްލީޗް ސޮލިއުޝަނުން ޑިސްއިންފެކްޓް ކުރުމަށްފަހުގައި ގާތްގަނޑަކަށް 10 މިނެޓްއާއިރު ބެހެއްޓުން. އަދި އޭގެފަހުން ސާފު ފެނުން ދޮވެ/ފޮހެ ސާފުކުރުން.
- އެލެކްޓްރޯނިކް ސާމާނާއި ދަގަނޑުގެ ބާވަތްތަކުގައި ބްލީޗް ބޭނުން ކުރާނަމަ ދަބަރު ޖެހުން އެކަށީގެންވޭ. އެހެންކަމުން އެފަދަ ތަކެތި ޑިސްއިންފެކްޓް ކުރުމަށް 70% އަލްކަހޯލް ހިމެނޭ ޑިސްއިންފެކްޓަންޓެއް ބޭނުންކުރުން.

29 މޭ 2020